

ปัจจัยที่มีผลต่อการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
ในเขตกรุงเทพมหานคร
FACTORS AFFECTING PERSONAL INCOME TAX FILING IN THE BANGKOK THAILAND

รัชณี แสงสะอาด
สาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผู้รับผิดชอบบทความ

Rachanee Saengsador
Email:rachanee7856@gmail.com
Faculty of Business Administration Program in Accounting,
Ramkhamhaeng University
Corresponding Author

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาปัจจัยการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล (2) เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จระบบข้อมูลสารสนเทศและปัจจัยทฤษฎีกำหนดตัวเองที่ผลต่อการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยความเป็นอิสระ และปัจจัยความสำเร็จระบบข้อมูลสารสนเทศ คุณภาพระบบ มีผลต่อการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : ความเป็นอิสระ, คุณภาพระบบ, การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ABSTRACT

The objectives of this research study were to: investigate the factors affecting the filing of personal income tax returns in the Bangkok area. The specific objectives were (1) To study the factors influencing the filing of personal income tax returns in the Bangkok area, classified by personal factors. (2) To study the factors of information system success and Self-Determination Theory that affect the filing of personal income tax returns in the Bangkok area. The research findings revealed that the factors of Self-Determination Theory, specifically the dimension of autonomy, and the factors of information system success, specifically the dimension of system quality, had a statistically significant effect on the filing of personal income tax returns in the Bangkok area at the 0.05 level of significance. in Bangkok significance 0.05

Keywords: Autonomy, System Quality, Personal Income Tax Filing

บทนำ

การเสียภาษีอากร (หรือภาษีเงินได้) เป็นหน้าที่สำคัญของชนชาวไทยทุกคนตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน โดยเฉพาะใน มาตรา 73 ของหมวด 4 นอกจากจะเป็นหน้าที่ตามกฎหมายแล้ว เงินรายได้จากการจัดเก็บภาษี ยังเป็นแหล่งรายได้หลักของรัฐบาล ซึ่งถูกนำไปใช้ในการบริหารและพัฒนาประเทศในหลากหลายมิติอย่างครอบคลุม อาทิ การพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์และสังคม การรักษาความมั่นคงและส่งเสริมธรรมาภิบาล การปฏิรูปการเมืองการปกครองและการกระจายอำนาจ การปรับปรุงการบริหารงานภาครัฐ การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจการจัดความยากจนและการพัฒนาชนบท การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้พลังงาน กล่าวโดยสรุป การเสียภาษีไม่ใช่แค่การทำตามกฎหมาย แต่เป็นรากฐานสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศในทุกด้านนั่นเอง (สิริโฉม พรหมโฉม, 2557)

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คือ ภาษีที่จัดเก็บจากรายได้ของบุคคลทั่วไป และหน่วยภาษีที่มีลักษณะพิเศษตามที่กฎหมายกำหนด โดยหลักการแล้ว หากคุณมีเงินได้ประเภทใดก็ตามและไม่มีกฎหมายยกเว้นไว้ คุณมีหน้าที่ต้องเสียภาษีนี้นี้ (กรมสรรพากร, 2561)

จากข้อมูลประชากรในเขตกรุงเทพมหานครมี จำนวน 5,471,588 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2567) ซึ่งในปี 2564 สศช. คาดว่ามีแรงงานที่มีรายได้ถึงเกณฑ์ต้องยื่นแบบฯ จำนวนกว่า 19.0 ล้านคน แต่มีผู้ยื่นแบบฯ เพียง 10.7 ล้านคน และเหลือผู้ที่มีรายได้สุทธิที่อยู่ในเกณฑ์ต้องเสียภาษีเพียง 4.2 ล้านคน อย่างไรก็ตาม ไม่ใช่คนทั้งหมดที่มีเจตนาไม่ยื่นแบบฯ แต่อาจมีสาเหตุจากปัจจัยอื่น อาทิ การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบฯ การไม่ทราบหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขต่าง ๆ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2567)

ในการพัฒนาประเทศต้องอาศัยรายได้จากการจัดเก็บภาษี และภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นหนึ่งในภาษีที่นำมาพัฒนาประเทศ ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาก็เลือกการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการจัดเก็บภาษีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
2. เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จระบบข้อมูลสารสนเทศและปัจจัยการทฤษฎีกำหนดตัวเอง ที่มีผลต่อการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยส่วนบุคคล ที่เกี่ยวข้องกับการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยความสำเร็จระบบข้อมูลสารสนเทศและปัจจัยการทฤษฎีกำหนดตัวเองใดบ้างที่มีผลต่อการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน น่าจะมีการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานครต่างกัน
2. ปัจจัยความสำเร็จระบบข้อมูลสารสนเทศและปัจจัยทฤษฎีกำหนดตัวเอง น่าจะมีผลต่อการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานคร

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวข้องกับปัจจัยความสำเร็จระบบข้อมูลสารสนเทศ

Laudon และ Laudon (2001) ได้ให้ความหมายของระบบสารสนเทศ คือ กลไกเชิงบูรณาการที่ประกอบด้วย บุคลากร กระบวนการบริหารจัดการ และเทคโนโลยี ซึ่งทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบเพื่อทำหน้าที่หลักในการ จัดเก็บ รวบรวม วิเคราะห์ และเผยแพร่

DeLone และ McLean (2003) ได้กล่าวว่าความสำเร็จของระบบสารสนเทศ (IS Success) เป็นตัวแปรตามที่มีหลายมิติและพึ่งพาอาศัยกัน ซึ่งหมายความว่าคุณไม่สามารถวัดความสำเร็จของ IS ได้ด้วยตัวแปรเดียว แต่ต้องพิจารณามิติที่เกี่ยวข้องกันในเชิงระบบความสำเร็จของสารสนเทศในการสื่อความหมายที่ตั้งใจไว้ ระดับประสิทธิผลคือผลกระทบของสารสนเทศที่มีต่อผู้รับ ในแบบจำลองความสำเร็จของระบบสารสนเทศของ DeLone และ McLean (The DeLone and McLean Model of Information Systems Success) มี 3 มิติ ดังนี้

1. คุณภาพของระบบ (System Quality) คือ คุณสมบัติทางเทคนิคที่แสดงให้เห็นว่าระบบนั้นทำงานได้ดีเพียงใด โดยวัดจากความเสถียร ประสิทธิภาพ และความง่ายในการใช้งานวัดความสำเร็จทางเทคนิค (DeLone & McLean, 2003) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Elazzaoui และ Lamari (2019) ที่พบว่า คุณภาพของระบบทำให้การยอมรับและการใช้งานระบบของประชาชนประเภทของ Trust รวมถึงความไว้วางใจในเทคโนโลยี และ อินเทอร์เน็ต ที่ใช้ในการให้บริการเป็นตัววัดของแต่ละตัวแปรถูกปรับให้เข้ากับบริบทการให้บริการสาธารณะเน้นที่คุณสมบัติของความเรียบง่าย เป็นหลัก เพื่อให้ประชาชนทุกระดับเข้าถึงและใช้งานได้โดยสะดวก

2. คุณภาพของข้อมูล (Information Quality) คือ การวัดว่าข้อมูลที่ถูกประมวลผลแล้วมีความเหมาะสม น่าเชื่อถือ และมีคุณค่าเพียงพอต่อการใช้งานของผู้ใช้และสนับสนุนการตัดสินใจขององค์กรมากน้อยแค่ไหนวัดความสำเร็จเชิง (DeLone & McLean, 2003) สอดคล้องกับ Knauer et al. (2020) ซึ่งได้ศึกษาผลกระทบของคุณภาพของ IS ที่มีต่อคุณภาพของข้อมูลใน MA และเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่อาจส่งผลต่อคุณภาพของ IS ใน MA พบว่า คุณภาพของระบบสารสนเทศ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อ คุณภาพของข้อมูล นอกจากนี้ ปัจจัยต่างๆ เช่น การลงทุนด้าน IT, ความรู้ด้าน IT ทั้งภายในและภายนอก, และการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ล้วนส่งผลดีต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศ ในทางกลับกัน ความหลากหลายของแหล่งข้อมูลที่มากเกินไป อาจส่งผลเสียต่อคุณภาพของระบบได้

3. คุณภาพของบริการ (service quality) คือการวัดคุณภาพของการสนับสนุนที่ผู้ใช้ระบบได้รับจากหน่วยงานหรือบุคลากรที่รับผิดชอบระบบนั้น ๆ กล่าวคือ คุณภาพบริการไม่ได้วัดตัว

ระบบหรือข้อมูลโดยตรง แต่วัด กระบวนการและทัศนคติในการให้บริการ ที่เกี่ยวข้องกับระบบสารสนเทศทั้งหมด (DeLone & McLean, 2003)

Oh (1999) ได้ศึกษากลุ่มตัวอย่างจาก กลุ่มโรงแรมหรู (luxury segment of the hotel industry) เพื่อให้ได้ผลลัพธ์เบื้องต้นที่สนับสนุนแนวทางแบบองค์รวมในการทำความเข้าใจ กระบวนการตัดสินใจหลังการซื้อ ของลูกค้าในอุตสาหกรรมบริการ พบว่าคุณภาพบริการที่รับรู้ มีความสัมพันธ์เชิงบวกและเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณค่าที่ลูกค้ารับรู้ และความพึงพอใจของลูกค้า

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทฤษฎีกำหนดตัวเอง

Ryan และ Deci (2000) ได้ให้ความหมาย ทฤษฎีกำหนดตัวเอง (Self-Determination Theory - SDT) อธิบายถึงแรงจูงใจของมนุษย์และพัฒนาการทางบุคลิกภาพ โดยเน้นว่ามนุษย์มีแนวโน้มโดยธรรมชาติที่จะเติบโต พัฒนาตนเอง และมีความปรารถนาที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจและเป็นไปตามความต้องการภายในของตนเอง แก่นหลักของทฤษฎีนี้คือการกล่าวถึง ความต้องการทางจิตวิทยาพื้นฐาน 3 ได้แก่

1. ความเป็นอิสระ (Autonomy) คือ ความรู้สึกว่าตนเองเป็นผู้เลือกและควบคุมการกระทำของตนเอง ไม่ได้ถูกบังคับหรือควบคุมจากภายนอก และการมีสิทธิในการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของตนเอง (Ryan & Deci, 2000) สอดคล้องกับ Xia et al. (2022) ได้วิจัยความสัมพันธ์ที่ยังไม่เป็นที่เข้าใจกันดีในปัจจุบันระหว่างความเป็นอิสระและความเจ็บป่วยทางจิต ได้เห็นว่าความเจ็บป่วยทางจิตสามารถรบกวนความเป็นอิสระได้หลายวิธี ได้แก่แยกแยะมิติของความสามารถ และความแท้จริง ที่ถูกรบกวนโดยความเจ็บป่วยทางจิตโดยทั่วไป ได้อธิบายรูปแบบทั่วไปว่าความเป็นอิสระสามารถได้รับผลกระทบแตกต่างกัน ผลกระทบต่อความเป็นอิสระนั้นแสดงออกแตกต่างกันไปตามพยาธิสภาพทางจิตที่เป็นรากฐาน

2. ความสามารถ (Competence) คือ ความรู้สึกว่าตนเองมีความเชี่ยวชาญ มีทักษะ และสามารถทำกิจกรรมหรือบรรลุเป้าหมายที่ทำหายได้อย่างมีประสิทธิภาพ การได้ฝึกฝนทักษะและประสบความสำเร็จ (Ryan & Deci, 2000) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sumerli et al. (2022) ที่พบว่าความสามารถมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงานที่ PT Bintang Parabola และค่าตอบแทนมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงานที่ PT Bintang Parabola

3.ความสัมพันธ์ (Relatedness) คือ ความต้องการที่จะรู้สึกเชื่อมโยง ผูกพัน และเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มกับผู้อื่น และการได้รับความรัก ความเข้าใจ รวมถึงการสนับสนุนทางสังคม (Ryan & Deci, 2000) สอดคล้องกับการวิจัยของ Davies และ Maré (2021) ที่พบว่า ความสัมพันธ์และความซับซ้อนเป็นส่วนเสริมกันในการส่งเสริมการเติบโตของการจ้างงานภายในเมืองใหญ่ในข้อมูลของเรา แต่ไม่พบหลักฐานว่าความสัมพันธ์และความซับซ้อนมีส่วนช่วยในการเติบโตของการจ้างงานภายในเมืองที่เล็กกว่า ความแตกต่างนี้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการใช้มาตรวัดที่เหมาะสมกับบริบทเมื่อประเมินศักยภาพของนโยบายการเติบโตและนวัตกรรมในเมืองและภูมิภาค

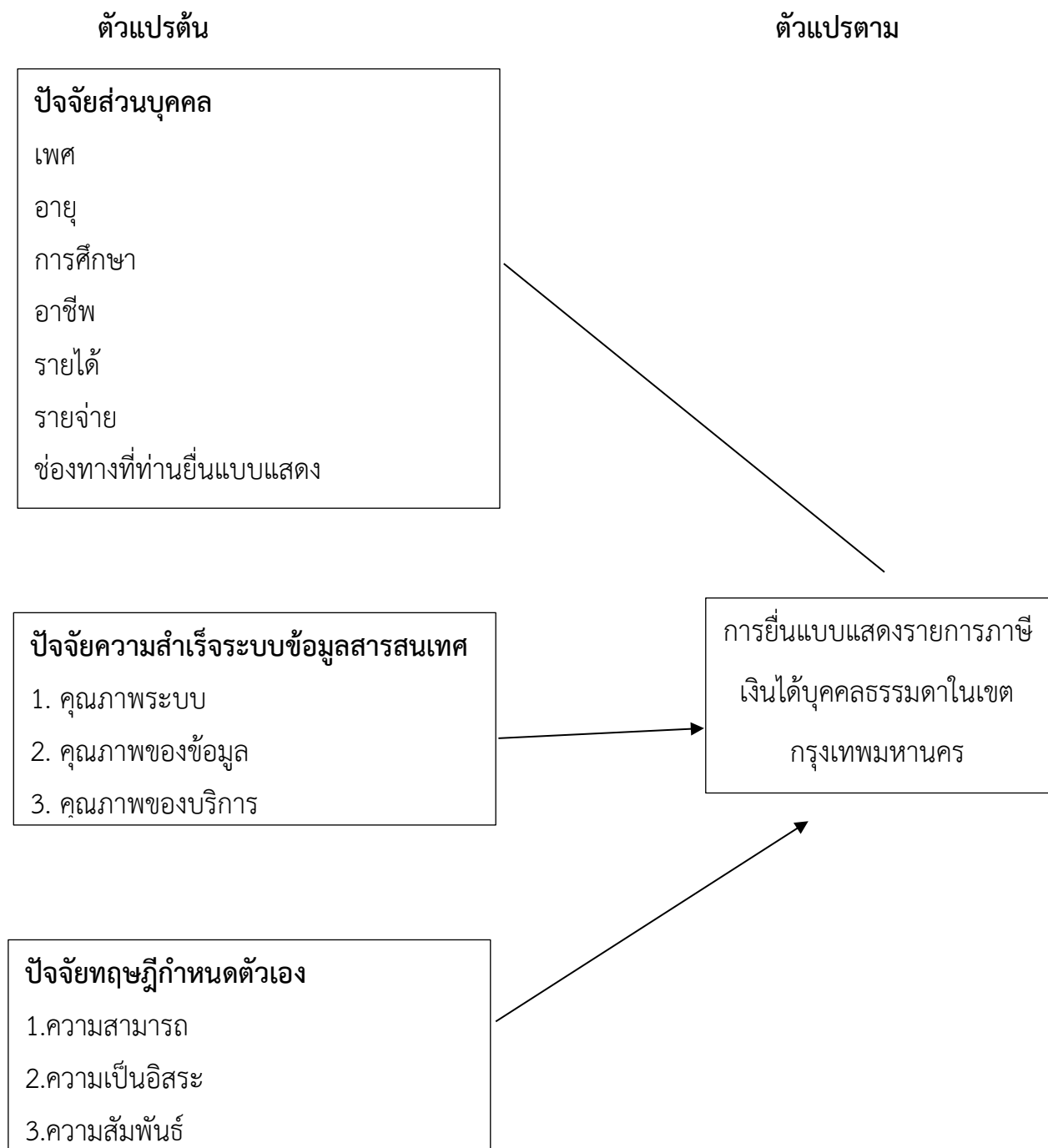
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

กรมสรรพากร (2563) ได้ให้ความหมายของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คือ ภาษีที่จัดเก็บจากบุคคลทั่วไป ผู้ที่มีรายได้ตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยจะจัดเก็บเป็นรายปี ผู้มีเงินได้มีหน้าที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีที่กำหนดในระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนมีนาคมของปีถัดไป อย่างไรก็ตาม ผู้มีเงินได้บางประเภท กฎหมายกำหนดให้ยื่นแบบฯ เสียภาษีตอนครึ่งปี (ภ.ง.ด.94) ด้วย

Braithwaite (2002) ได้ให้ความหมายของ Tax Compliance (การปฏิบัติตามกฎหมายภาษี) หมายถึง การดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับทางภาษีอากรที่กำหนดโดยรัฐบาลอย่างครบถ้วนและถูกต้อง การปฏิบัติตามกฎหมายภาษีมีความสำคัญอย่างยิ่งในการรักษาความสมบูรณ์ของระบบภาษีและเพื่อให้รัฐบาลมีรายได้เพียงพอสำหรับบริการสาธารณะ

Windriati et al. (2021) ได้ศึกษาเรื่อง ความสำเร็จของการนำ E-Filing ไปใช้จากมุมมองของผู้เสียภาษี พบว่า คุณภาพการบริการ มีอิทธิพลเชิงบวกและมีนัยสำคัญต่อความพึงพอใจของผู้ใช้มากที่สุด โดยปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดคือ ความสามารถในการโน้มน้าวใจ และ ความพร้อมใช้งาน รองลงมาคือ คุณภาพสารสนเทศ มีอิทธิพลเชิงบวกโดยปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดคือ ความถูกต้อง และ ความปลอดภัยของข้อมูล สุดท้ายคือคุณภาพระบบ มีอิทธิพลเชิงบวก โดยปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดคือ การบูรณาการ และ เวลาตอบสนอง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 แบบจำลองงานวิจัยของนางรัชนี แสงสะอาด (2568)

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยแบบไม่ทดลอง (Non-Experimental research design) ซึ่งมีการแสวงหาคำตอบและการเก็บข้อมูลจากสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่แล้วตามธรรมชาติ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือการสร้างขึ้นใหม่ เป็นการรวบรวมข้อมูลภาคสนามแบบวิจัตตัดขวาง (Cross sectional studies) คือเป็น

การเก็บข้อมูลในช่วงระยะเวลาได้เวลาหนึ่งเพียงครั้งเดียว ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยขอความอนุเคราะห์ให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษางานวิจัยตรวจสอบความถูกต้องของภาษาและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามได้ค่า IOC มากกว่า 0.50 หมายความว่าข้อคำถามทุกข้อมีความสอดคล้องกับตัวแปร และวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาและนำไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้ประกอบอาชีพด้านบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน และหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาช (Cronbach,1970) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.935 แสดงว่าข้อคำถามมีระดับความเชื่อมั่นสูงและสามารถนำไปเก็บข้อมูลได้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ทำการสุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมด ซึ่งจากข้อมูลประชากรไทย พบว่า ประชากรในเขตกรุงเทพมหานครมีจำนวนประมาณ 5,471,588 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2567)

การวิเคราะห์ข้อมูลหลังจากเก็บข้อมูลที่ต้องการแล้ว ผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้มาลงรหัสและประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติเพื่อกำหนดค่าสถิติต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1.1 ใช้ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency) กับตัวแปรที่มีระดับการวัดเชิงกลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลที่ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ย รายจ่ายต่อเดือน และช่องทางยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1.2 ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) กับตัวแปรที่มีระดับการวัดเชิงปริมาณ ได้แก่ ความสำเร็จระบบข้อมูลสารสนเทศ ปัจจัยทฤษฎีกำหนดตัวเองและการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานคร

2. สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

2.1 การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ จะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติการทดสอบ T-Test

2.2 การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ย รายจ่ายต่อเดือน และช่องทางยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA) หากพบความแตกต่างจะนำไปสู่การเปรียบเทียบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของ LSD

2.3 เพื่อศึกษาความสำเร็จระบบข้อมูลสารสนเทศ ปัจจัยทฤษฎีกำหนดตัวเองและการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานคร จะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง จำนวน 263 คน คิดเป็นร้อยละ 65.75 เป็นผู้ที่มียุระหว่าง 27-42 ปี ที่อยู่ในช่วง Gen Y มีจำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 51 เป็นผู้ที่จบการศึกษาปริญญาตรี มีจำนวน 266 คน คิดเป็นร้อยละ 66.50 เป็นผู้ที่มีอาชีพพนักงานราชการ มีจำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 เป็นผู้ที่มีรายได้เฉลี่ย 10,000-30,000 บาท มีจำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 53.50 เป็นผู้ที่มีรายจ่ายต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท มีจำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 34.25 และใช้ช่องทางการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านช่องทางออนไลน์ (E-Filing) จำนวน 400 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ตาราง 1 ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ ความถดถอยเชิงพหุคูณของการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานคร

ปัจจัย	b	Std. Error	Beta	t	Sig.	F	Sig.
ค่าคงที่	-2.820E-16	.048		.000	1.000	8.141	>.001 ^{b*}
คุณภาพระบบ	.170	.056	.170	3.067	.002*		
คุณภาพข้อมูล	.061	.059	.061	1.034	.302		
คุณภาพบริการ	-.142	.059	-.142	-2.395	.017*		
ความสามารถ	.095	.056	.095	1.692	.091		
ความเป็นอิสระ	.239	.053	.239	4.499	<.001*		
ความสัมพันธ์	-.046	.053	.046	-.883	.378		

$R = 0.332$, $R^2 = 0.111$, Adjusted R Square = 0.097, SEE = 0.950 * sig <0.05

จากตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) พบว่า มีตัวแปรอิสระจำนวน 3 ตัว ที่มีผลต่อการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานคร โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีผลสูงสุด คือ ความเป็นอิสระ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์

เท่ากับ 0.239 รองลงมาคือ คุณภาพระบบ มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.170 และผลน้อยที่สุดคือ คุณภาพบริการมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ (-0.142) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.332 หรือปัจจัยความสำเร็จระบบข้อมูลสารสนเทศ และปัจจัยทฤษฎีกำหนดตัวเอง (ตัวแปรอิสระ) ทั้งหมดสามารถร่วมกันพยากรณ์การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานคร ได้บางส่วนค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R²) เท่ากับ 0.111 หรือหรือตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถร่วมกัน พยากรณ์อิทธิพลที่ส่งผลกับตัวแปรตามได้ร้อยละ 11.11 และมีค่าความคลาดเคลื่อนของการพยากรณ์เท่ากับ ± 0.048 ซึ่งสามารถสร้างสมการถดถอยเชิงพหุคูณ ได้ดังนี้

$$Y = (0.239)(\text{ความเป็นอิสระ}) + (0.170)(\text{คุณภาพระบบ}) + (-0.142)(\text{คุณภาพบริการ})$$

อภิปรายผล

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ ดังนี้

1. การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิเคราะห์การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mohani (2001) ได้วิจัยเรื่อง ความรู้ด้านภาษีและการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีในระบบประเมินตนเอง พบว่า ผู้เสียภาษีมีหน้าที่รับผิดชอบในการคำนวณและรายงานภาษีด้วยตนเอง ความรู้ที่สูงขึ้นจะช่วยให้ผู้เสียภาษีสึกถึงความสามารถ ในการปฏิบัติตามกฎหมายได้ มีผลช่วยให้ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีได้อย่างถูกต้อง

2. ผลการวิเคราะห์การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอาชีพต่างกัน มีการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อาริศรา นนทะคุณ (2561) เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านทางออนไลน์ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าอาชีพที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการยื่นแบบฯ หรือการเลือกใช้อช่องทางออนไลน์

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จระบบข้อมูลสารสนเทศ ที่มีผลต่อการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานคร

ปัจจัยคุณภาพระบบ จากการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่ายิ่งเพิ่มคุณภาพของระบบมากเท่าไร พฤติกรรมของประชาชนในการยื่นแบบจะยิ่งมากเท่านั้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยให้ความสำคัญในเรื่องระบบการยื่น

ภาษีออนไลน์มีการออกแบบหน้าตาและเมนูที่ใช้งานง่ายและเป็นระเบียบ ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรพรรณ นุตโร (2563) เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้บริการยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านทางอินเทอร์เน็ตในเขตสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ระบบการยื่นแบบฯ ผ่านอินเทอร์เน็ต มีรูปแบบที่สวยงาม ง่ายต่อการใช้งาน

ปัจจัยคุณภาพบริการ จากการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่ายิ่งเพิ่มคุณภาพบริการมากเท่าไร พฤติกรรมของประชาชนในการยื่นแบบจะยิ่งมากขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยให้ความสำคัญในเรื่องการได้รับความช่วยเหลือหรือคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ได้อย่างรวดเร็วเมื่อเกิดปัญหาในการยื่นภาษี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไช้หนู ธนวัฒน์ (2021) ที่พบว่า มีการบริการที่รวดเร็ว ให้บริการได้ตลอดเวลา สร้างความมั่นใจและเชื่อมั่นให้ผู้ใช้บริการยื่นแบบ

4. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทฤษฎีกำหนดตัวเอง ที่มีผลต่อการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานคร

ปัจจัยความเป็นอิสระ จากการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่ายิ่งเพิ่มความเป็นอิสระมากเท่าไร พฤติกรรมของประชาชนในการยื่นแบบ จะยิ่งมากขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยให้ความสำคัญในเรื่องของการไม่ได้รับรู้สึกถูกบังคับหรือกดดันจากภายนอกในการยื่นภาษี สอดคล้องกับงานวิจัยของ Deci et al (2017) พบว่า แรงจูงใจแบบอิสระ ของพนักงานเท่านั้นที่ส่งเสริมได้ทั้ง ผลการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพสูง และความเป็นอยู่ที่ดีของพนักงาน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะในการวิจัยสำหรับกรมสรรพากรที่จะใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา และวางแผนการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคตต่อไป ดังนี้

1. งานวิจัยครั้งนี้จะเห็นว่าปัจจัยคุณภาพระบบมีผลต่อการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานคร กรมสรรพากรควรให้ความสำคัญในเรื่องระบบการยื่นภาษีออนไลน์มีการออกแบบหน้าตาและเมนูที่ใช้งานง่ายและเป็นระเบียบ เพื่อให้ผู้เสียภาษีสามารถเข้าใช้งานในการยื่นแบบได้ง่ายและสะดวก ทำให้มีโอกาสดังที่ผู้เสียภาษีจะเข้าใช้งานในระบบมากขึ้น และเพิ่มผลจัดเก็บได้มากขึ้นอีกด้วย

2. งานวิจัยครั้งนี้จะเห็นว่าปัจจัยคุณภาพบริการมีผลต่อการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานคร กรมสรรพากรควรให้ความสำคัญในเรื่องการได้รับความ

ช่วยเหลือหรือคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ได้อย่างรวดเร็วเมื่อเกิดปัญหาในการยื่นภาษี เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการอย่างรวดเร็ว เมื่อแก้ไขปัญหาในการยื่นแบบ

3. งานวิจัยครั้งนี้จะเห็นว่าปัจจัยความเป็นอิสระ มีผลต่อการมีผลต่อการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานคร กรมสรรพากรควรปลูกจิตสำนึกให้กับประชาชน เพื่อได้ตระหนักรู้ถึงหน้าที่ความรับผิดชอบต่อการยื่นแบบภาษี และทำให้รู้ถึงประโยชน์ของการทำหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีที่มีต่อประเทศชาติ เพื่อไม่ได้รับรู้สิทธิถูกบังคับหรือกดดันจากภายนอกในการยื่นภาษี

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาครั้งนี้เป็นเพียงการศึกษาประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีขยายขอบเขตการศึกษาให้กว้างและครอบคลุมมากยิ่งขึ้นเช่น ศึกษาประชาชนให้ครอบคลุมทุกจังหวัดในประเทศไทย เพื่อให้ทราบความคิดเห็นที่แตกต่างและหลากหลายเพิ่มมากขึ้น

2. ควรศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่คาดว่าจะมีผลต่อการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เพิ่มเติมนอกเหนือจากที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา เช่น ความรู้เกี่ยวกับภาษี เป็นต้น เพื่อให้งานวิจัยมีผลลัพธ์ที่แตกต่างครอบคลุม และครบถ้วนมากยิ่งขึ้น

3. การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามเพียงอย่างเดียวดังนั้นในการศึกษาครั้งถัดไปควรเพิ่มการวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์สนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกมากขึ้น และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมสรรพากร. (2561). คู่มือสำหรับประชาชน: การเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ปีภาษี 2561.

[PDF]. กรุงเทพฯ:

กรมสรรพากร. (2563). หน้าหลัก. กรมสรรพากร. สืบค้น 5 ตุลาคม 2568, ค้นจาก

<https://www.rd.go.th/272.html>

ไขหนู, ธนวัฒน์, "ประสิทธิภาพของการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านออนไลน์ในเขตกรุงเทพมหานคร" (2021). Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD). 8022.

วรพรรณ นุตโร. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้บริการยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านทางอินเทอร์เน็ต ในเขตสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2567). การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร กรุงเทพมหานคร ไตรมาสที่ 1: มกราคม - มีนาคม พ.ศ. 2567. [PDF]. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2567). สมุดสถิติรายปีประเทศไทย 2567. สืบค้น 5 ตุลาคม 2568, จาก https://www.nso.go.th/public/ebook/StatisticalYearbook/SYB2024_webPage/File%20SYB/2024/1/T%201.5%202024.pdf

สิริโฉม พรหมโฉม. "ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาฐานใหม่." จุลนิติ, ๑๓๙-๑๕๓ (มีนาคม - เมษายน ๒๕๕๗).

อาริสรา นนทะคุณ. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านทางออนไลน์ในเขตกรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.

Benjamin Davies & David C. Maré (2021) Relatedness, complexity and local growth, *Regional Studies*, 55:3, 479-494, DOI: 10.1080/00343404.2020.1802418

Braithwaite, J., Makkai, T., Hamilton, K. S., & Braithwaite, V. (2003). Tax compliance by the very wealthy: Red flags of risk. In J. Hasseldine (Ed.), *Taxing the hard-to-tax: Lessons from theory and practice* (pp. 1-28). Ashgate

Cronbach, L. J. (1970). The meaning of research on the reliability coefficient. *Journal of Educational Measurement*, 7(1), 1-10.

DeLone, W. H., & McLean, E. R. (2003). "The DeLone and McLean model of information system success: A ten-year update." *Journal of Management Information Systems*, 19(4), 9-30.

Elazzaoui, E., & Lamari, S. (2020). Delone and McLean information systems success model in the public sector: A systematic review. *Journal of Social Sciences and Organization Management (JSM)*

- Knauer, T., Nikiforow, N., & Wagener, S. (2020). Determinants of information system quality and data quality in management accounting. *Journal of Management Control*, 31, 97–121. Retrieved on October 1, 2025, from <https://doi.org/10.1007/s00187-020-00296-y>
- Laudon, Kenneth C., and Jane Price Laudon. *Essentials of management information systems*. Prentice Hall, 2001.
- Oh, H. (1999). Service quality, customer satisfaction, and customer value: A holistic perspective. *Hospitality Management*, 18, 67–82.
- Mohani, A. (2001). Personal income tax non-compliance in Malaysia [Doctoral dissertation, Victoria University]. CORE. Retrieved on October 1, 2025, from <https://core.ac.uk/download/pdf/76107.pdf>
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being.
- Sumerli A., C. H., Citra Atra, D. N., Yeti, Rahayu, B., & Yusuf, M. (2022). Effect of Competence and Compensation on Employee Performance. *Journal of Innovation Research and Knowledge*, 2(6), 2477–2482
- Management Control, 31, 97–121. Retrieved on October 1, 2025, from <https://doi.org/10.1007/s00187-020-00296-y>
- Windriati, Thamrin, M. H., & Semil, N. (2021). The E-Filing Tax Implementation Success Examined From The Taxpayer Agency as User. *Jurnal Administrasi Publik* (Public Administration Journal), 11(1), 88–100. Retrieved on October 1, 2025, from <https://doi.org/10.31289/jap.v11i1.4832>](<https://doi.org/10.31289/jap.v11i1.4832>)
- Xia, Q., Chiu, T. K. F., Lee, M., Sanusi, I. T., Dai, Y., & Chai, C. S. (2022). A self-determination theory (SDT) design approach for inclusive and diverse artificial intelligence (AI) education. *Computers & Education*, 189, 104582